

ד"ר באבגוסט, אך הכל לשוא. אבידת פריז שינתה חכלית שינוי את כל מצבם האימפריאליסטי; מעתה אינם יכולים לחשוב כלל על התנגדות בקו הסינה ואפילו בקו הסומה, ואין להם ברירה אלא להמשיך את נסיגתם אל גבולות גרמניה.

הקרבות לשחרורה של פריס מעידים על ארגונו המצויין של המרד ועל מלאכת המחשבה שבניהולו. בכוחות חלשים ובכמות זיון מבוטלת, הפטריוטים לא זו בלבד ששיחררו את העיר והכריחו כוחות עצומים של האויב להיכנע אלא גם גרמו לאויב אבידות כבדות העולות במידה זיכרת על אבידותיהם הם. במשך 8 ימי קרבות היו אבידות הגרמנים כלהלן: הרוגים 2887, פצועים 4911, שבויים — 4312. "פפא" השמידו במשך הזמן הזה 57 מכוניות שריון וטנקים בכלל זה 7 "נמרים", תפסו 35 מכוניות-שריון וטנקים, ובכלל זה 19 "נמרים", כן הרבה נשק משאר סוגים, מחסנים עצומים של צרכי מזון ורכוש צבאי. אבידותיה של פריז היו: הרוגים 2012, פצועים "פפא" — 901, מאורחי העיר סתם 581, פצועים: "פפא" 3467, אורחים סתם — 2012. זו היא בראשי פרקים פרשת שחרורה של פריז. לא השתמשנו כאן בזה אלא בנתונים שנבדקו, בעדותיהם של המשתתפים ותעודות רשמיות. דפים רבים מן האפופיאה המצוינת הזאת עדין אינם ידועים ועתידיהם להתגלות רק עם פרסומם של זכרונות וחקירות חדשים. מכל מקום דבר אחד ברור: פריז שותררה בידי הפריזאים עצמם, בגבורתם ובדמם.

סכומי המלחמה

ה. רוזינסקי

עזרת-הציבור כגורם בנכונות-מגן

סקירת-הסיכום, הניתנת בזה על ספרו של הקולוגל-הפרופסור השווייצרי אדגר שומאכר "Kriegsführung u. Kriegswissenschaft" שהיא עצמה נסיון של סיכום למגמות המלחמה החדשה ולתעודות המחשבה הצבאית בדורנו — הנה פריעטו של חוקר-בעיות-המלחמה הנודע, הרברט רוזינסקי, אשר מוצאו מגרמניה ושדה פעולתו כעת — ארצות-הברית. הסקירה הבאה, שנתפרסמה בירחון הצבאי-המקצועי הנפוץ ביותר בארצה, נועדה להקנות לאנשי-הצבא של אותה ארץ מושג על לבטי המחשבה המדינית-הגנתית באירופה, וענין מיוחד כאן לכל עם שמשטר חיו. הדימוקרטי הופך את שאלות בטחונו, ממילא, גם לשאלות ציבוריות, כאותו גורם שהסקירה מבליטתו ביחוד — היינו, יחס: ועירותו של הציבור כבני-אב לכושר-מגן לאומי, אמיתי. — המערכת.

מזה שנים רבות ממלאת שויצריה תפקיד ראשי בהתפתחות המחשבה הצבאית — תפקיד העולה הרבה על "המגיע" לה, לכאורה, לפי כוחה המוגבל ומדיניותה המבזה. מדיניות של התגוננות-בלבד, שיטת-המיליציה המיוחדת במינה של שויצריה — המפקידה את הגנת הכוחות המזוינים של הארץ, לרבות הדרגות הגבוהות ביותר של הצבא, בעיקר בידי "קציני-מילואים", השפיעה להרחבה בלתי-

שכיחה של ההתעניינות בענינים צבאיים; ואלו עמדתם של השוייצרים בלבה של אירופה נתנה להם את ההודמנות שאין דומה לה, להתבונן, התבוננות-של-השוואה, במחשבה הצבאית-גרמנית — מצד זה, והצרפתית — מזה. השימוש הראוי לציון, שהשוייצרים השתמשו בהודמנות זו, לא הובלט מעודו הבלטה רבה כאשר במהלך המלחמה האחרונה, אם גם גזירה היא, שכמה מהערכותיהם תתישנה בינתיים, ואם גם במקרים רבים ברורה היא השפעתה המטעה של התעמולה הגרמנית, מכל מקום מוסיפים רבים ממחקריהם להיות בעלי-ערך רב וקיים.

בין המחקרים האלה — הרצאות-הפתיחה של הלוית-קולונל שומאכר על „הנהלת-המלחמה ומדע-המלחמה“, (כשניתנה לו קתדרה ל„עניינים צבאיים“ באוניברסיטה של ברן) ראוייה לתשומת לב מיוחדת, בזכות הערותיו הכלליות המעמיקות בענין זה, אבל שבעתיים בזכות הערותיו מאירות-העיניים בבועיה, שאמריקה מעוניינת בה עכשיו ענין נמרץ ביותר: — הלא היא החשיבות החיונית שבתת-מודה של ההתעניינות הציבורית בענייני ההגנה הלאומית, כבנין-אב הכרחי לקיומה למעשה של כוננות-מגן בת-ממש.

הנקודה רבת-הענין הראשונה בהרצאתו של הקול' שומאכר היא הדגשתו הנמרצת ביותר את הצורך בתפיסת תורת-מלחמה מרכזית ובהירה, ואת הועלתה השימושית המובהקת של תפיסה כזאת. אף על פי שהוא נושא פנים לצבא הגרמני, שעמו קיים יחסים הדוקים זמן רב לפני מלחמת-העולם השניה, הרי מכל מקום מותח הוא בקורת קיצונית על „מדע-המלחמה“ הצבאיים Military sciences של צבא זה. כחוט השני עוברת בכל מחקרו המחאה, המובלטת פעם פחות ופעם יותר, נגד הגיבוב שבסדרת המדעים האלה; הדבר פסול בעיניו, משום שהמדעים הללו לא גובשו, דרך אורגניות, לאחדות כוללת אחת, על ידי איזו מכלול של רעיונות-שליטים בהירים.

שומאכר טוען, כי רבים מן „המדעים הצבאיים“ האלה — (כגון: גיאוגרפיה, כלכלה, גיאולוגיה, או רפואה, צבאיות) אינם כלל (אם נשתמש במושגים נכונים) בגדר „מדע-מלחמה“ — אלא הם רק הפעלת מדעים עצמאיים לגבי בעיות מיוחדות שמעוררת המלחמה. מאליי יוכן, שאין שומאכר שולל את נחיצותם של מחקרי-„עזר“ כאלה, — וביחוד בתקופה זו של „המלחמה הטוטאלית“. לאמיתו של דבר, — סבור הוא — שהדבר הנו בחזקת ודאות ברורה כל-כך שאין את לבר לדוש בדברים המסתברים מאליהם — והוא מניחם מבלי להוסיף ולדון בהם.

ואילו הדבר שהוא מתנגד לו בהתפתחות ה„מדעים הצבאיים“ הגרמניים, — ובמגמות המחקר הצבאי של ימינו בכלל — היא נטייתם של „מדעי העזר“ הללו, — או ככינויו: „המדעים המשרתים את המלחמה“ — ליטול את עיקר תשומת הלב, ועל ידי כך להחניק את התפתחות המחקר האמיתי של המלחמה, — או, כדבריו של „המדע החותך את המלחמה“.

חשיבות זו, החשיבות הראשונה-במעלה, של אותו „מדע החותך מלחמה“ — או כלשונו במקום אחר — „של מדע טבע-המלחמה-ההנתנה, במובנו האמיתי“ — היא-היא המעסיקה את דעת שומאכר בהרצאתו. רק תפיסה מרכזית ברורה כזאת, יהיה בה — אומר הוא — ליתן אחדות ותכלית הכרחית לאותו ערב-רב של „מדעי העזר“ הצבאיים הנהפך יותר ויותר למקום-מבוך ומקור-מבוכה; ותפיסה כזאת — או היעדרה — היא לבדה תהא בעלת חשיבות מכרעת בשדה המערכה. לא ריבויים של גורמי-עזר מדעיים יסייע לצבא, אלא גיבושם, דרך ההאחדה, הברור והתכליתי, לקראת תפיסה עליונה של תיאום. שומאכר משוכנע בכל לבו כי הערכת-יסוד ברורה וחודרת כזאת של חיוני-

המלחמה עצמו הוא דבר שבנחיצות נמרצת. הוא הולך בעקבות רבותיו הגדולים: ג'ומיני וקלאוזביץ, מהאן וקורבט.)

עומדים אנו היום פנים-אל-פנים מול העובדה — רבת-הרושם להחריד — שעמים מנצחים או מוכים, לא רק לפי אמצעייהם שבחומר — אלא מחמת מחשבו-תיהם של ענייני המלחמה, שהלכו במסלול נכון או מוטעה. הדוגמה המוחשית, שעליה מבסס שומאכר את הנחתו זו, היא מפלת הצבא הצרפתי ב-1940, שבאה לא רק מחמת העדיפות האי-סטרטגית, במקרה מוחש זה, שהיתה ליריבו, — כלומר לא רק בגלל המבקע בארדנים —/אלא, בסופו של חשבון, בגלל ההבנה הטובה יותר של הצבא הגרמני את אורח-המלחמה של זמנו, וביחוד — את אורח-המלחמה הנייד החדש.

כיום — כשיש ביכולתנו לסקור, בדרך של הצצה מבפנים, את כל מהלך ההיאבקות העצומה, הקרובה כ"כ אלינו בזמן, — נוכל להביא עוד מקרים מפתיעים אחרים של טעויות, שכל אחת מהן כילתה לשווא מאמץ צבאי עצום והחמיצה הזדמנויות יקרות-מציאות: — כן, למשל, בלכול-המושגים המפתיע שבדעות הצי-הגרמני על "המלחמה בסחר-הים של האויב"; ובעברו השני של כדור-הארץ — טעות-היסוד של חכמי-האי-סטרטגיה היפניים, שניסו לערוך מלחמה אשר רק מטרת "מוגבלות" לה, בתוך ההתנגשות "הכלתי-מוגבלת" שבעולם כולו. טיפוחה של תיאוריית-יסוד ברורה בענייני מלחמה, נראית לו לקול' שומאכר כדבר שחשיבותו ראשונה-במעלה, ולא רק כדי להבטיח, שכל האמצעים שברשות האומה ינוצלו בדרך האפשרית הטובה ביותר, אלא גם כדי לעורר התעניינות ציבורית והבנה אמיתית בציבור לגבי דרכי-המגן של האומה. כי רק הבנה ציבורית זאת תתן את המשענת, אשר בלעדיה אי-אפשר בחברה דמוקרטית לקיים את ההגנה-הלאומית בדרגת-הכשר הראויה. התמונה, שהוא מתאר מבחינה זו, תמונת ההעדר המעציב של ההתעניינות הציבורית בעניין ההגנה-הלאומית בשווייצריה, לאחר 1918, יש בה משום התראה רבת-רושם, — וביחוד לאור התנאים היוצאים-מן-הכלל שבאותה ארץ, שהיה בה, דווקא, כדי לסייע ולהקל על קיום המדיניות של ההגנה-לאומית ההולמת את הצרכים.

השנים ההן של חוסר התושיה עד אין לתאר, מיד לאחר מלחמת-העולם הראשונה, "הבהירו לנו", אומר שומאכר, "מה רב הוא לעניינו של עם ההבדל אם מנהיגיו הרחנניים מתייחסים לבעיותיהם של ההגנה-הלאומית ושל עסקי-הצבא. בהתעניינות פעלתנית או באדישות. אילו היתה בעת ההיא אותה התעניינות נכונה בשאלות אלה, כפי שהיא היום (מ-1940 ואילך), — כי עתה המעטנו הרבה לרדת במדרון, ולא הוצרכנו לפנות מפנה נמרץ בכיוון הנכון באיחור כל-כך ובחפזה כה רבה".

ושוב, כמה דפים להלן: — "הינחנו לעצמנו להיגרר אחרי הטעות הגדולה לפני 20 שנה, ואמונתי היא, שהסיבה היסודית לאותה טעות היתה העובדה שהחוגים, אשר התעניינותם היא שהיתה חיונית לדבר, — לא דאגו לשאלות ההגנה-הלאומית, וגם התרחקו מהן בכוונה מפורשת. היה זה זמן, שבו היו כמה אנשים שהתימרו

1) ג'ומיני: — תיאורטיקן-מלחמה צרפתי (מוצא שווייצרי) מן האסכולה הנפר-ליאונית ומאנשי-המטה של בריטיה: מגבשה של הלכת-המלחמה העיקרית סמוך לאמצע המאה הי"ט. קלאוזביץ: — גדול בעלי-ההלכה הצבאיים מבית המדרש הפרוסי, ומורה דרכם, או נושא-בקורתם, של רוב הלכי המחשבה הצבאית, שבמאת-השנים האחרונות. מהאן: התיאור-טיקן האמריקאי של "עצמת-הים", אשר הוכתר לא פעם בשם: "קלאוזביץ של הציים". קורבט: היסטוריון ומנתח בריטי גדול של מלחמת-הים. — המערכת.

כי מצאו אי-התאמה כה יסודית בין דברים שבחינוך ובין רוח-צבאית, עד שאין שניים אלה עשויים כלל לדור בכפיפה אחת; וכל אדם יכול היה, בימים ההם לסגל לעצמו בקלות מסווה של תבונה עמקנית על-ידי התקפה בלתי מרוסנת כלפי כל ענין או שיקול-דעת צבאי.

„נטיית-מחשבה צרת-מוחין כזאת“ — ממשיך שומאכר — „היא הרת סכנות גורליות ביותר, לא רק משום שעצם הבעיות הגדונות כאן הן בעלות חשיבות חיונית כל כך, אלא משום שקיום ההתעניינות בהן בהתמדה רצופה — הוא תנאי הכרחי להשגת עצם המטרה של הבטחון הלאומי.

אין גם אחד מכל הגורמים, החותכים את גורל העמים, — ממשיך הוא — שאין להנבא עליו, שאין לקבוע לו מסלול מראש, שלפרקים אין בו עקביות בהתפתחותו ובתמורותיו, יותר מחזיון-המלחמה. המלחמה מגייסת ברגע אחד את כל כוחותיו של העם ואת כל אמצעיו, לשירותה, — וברגע הבא חוזרת ופותרתם ללכת באשר ירצו. לעתים המלחמה היא הווית-הזמן וגורם כלי-כוח, שליט ועליון, ועתים חוזרת היא ונעלמת, ונראית כבטלה מערכה וכחסרת כל ממשות. נדמה כי בין ימי-מלחמה לעיתות-שלום מפסקת תהום מפרידה. כתהום שבין „ההן“ וה„לאר“. אכן, רק התעניינות מתמדת יכולה לגשור תהום רבוצה זו ולקיים כוננות של קבע באומה בדרך יציבה לקראת עתיד מובטח. עם, שמנהיגיו הרוחניים מתעלמים מבעיות ההגנה הלאומית, עלול להתנדנד בלא תושיה בין התרכזות על החינוך שבשטח-התפקידים זה לבין דלדול כוחותיו: בין כושר-הכן ראוי — לבין העדר מוחלט של תכונת הכוננות.

כל עיקרה של סגולת הכוננות — עומד קול' שומאכר על דעתו — היא, איפוא, הרציפות. כל המאמין שאפשר יהיה לרגוע ו„להקל“ בענין זה בעיתות שלום אינו אלא משלה עצמו אשליה מסוכנת — ואשליה בעסקי הגנה-לאומית עלולה להוביל לקראת אסון גורלי. אפילו הפוגה ו„הקלה“ של ארעי ברציפות זו, לא בלבד שהיא מפסיקה — אלא היא, ממש, משבשת ושמה לאל את מידת הנכונות שבעין.

על כן, התרומה הגדולה ביותר, — לפי דעתו — שחקר-המלחמה יכול לתרום לטובת אומה — היא הבהרת העובדה, שגורלן של מלחמות אינו נחרץ במלחמה עצמה, אלא שעל פי הרוב נכנסות אומות למלחמות באותן תכונות האופי, הסגולות ומקורות-היכולת שהן שיעשו מנצחות — או מנוצחות; וכך, גם הדור שהוא גופו שרוי בשלוח, נושא, אף על פי כן, באחריות הצלחתם של הדורות הבאים במאבקים שלעתיד לבוא.

ובשעה שעוסקים במעשה זה, מעשה התכונה לעתיד — מסכם הוא את דבריו — צריך מדע-המלחמה להזהיר את העם בפני כל הפרזה בהערכת הצורות והאמצעים החיצוניים שבאורח-המלחמה, שאינם אלא בחינת לבוש-מתחלף ולא תוכן של קבע. כלי-נשק חדשים, או שיטות-קרב מחדשות, כשהם לעצמם, לא ניצחו מעולם במלחמות, וקרוב לשער כי במקום שבו מתגלה כוח הרצון החזק יותר — שם כבר היה אותן כוח-הרצון מוצא ומעלה, תמיד, את המכשיר המתאים ביותר לגילומו. באופן, שבעצם — לעומקו של דבר — עיקר מקורה של כל נכונות בעם לקראת מאבק העתיד, נעוץ בקיומה העתיד של התלטות הנפשית הנמרצת של העם להיות נכון, אם רצונו של עם אינו נלאה ואינו נרפה בדריכות כוננותו — הרי כל השאר בו יבוא מאליו, ואילו כשאין העם מוכשר לכך, הרי גם כוננותו החמרית המזהירה ביותר תהא חסרת רוח-חיים — כאותם כלי-השריון שבבית-הנכאת.